

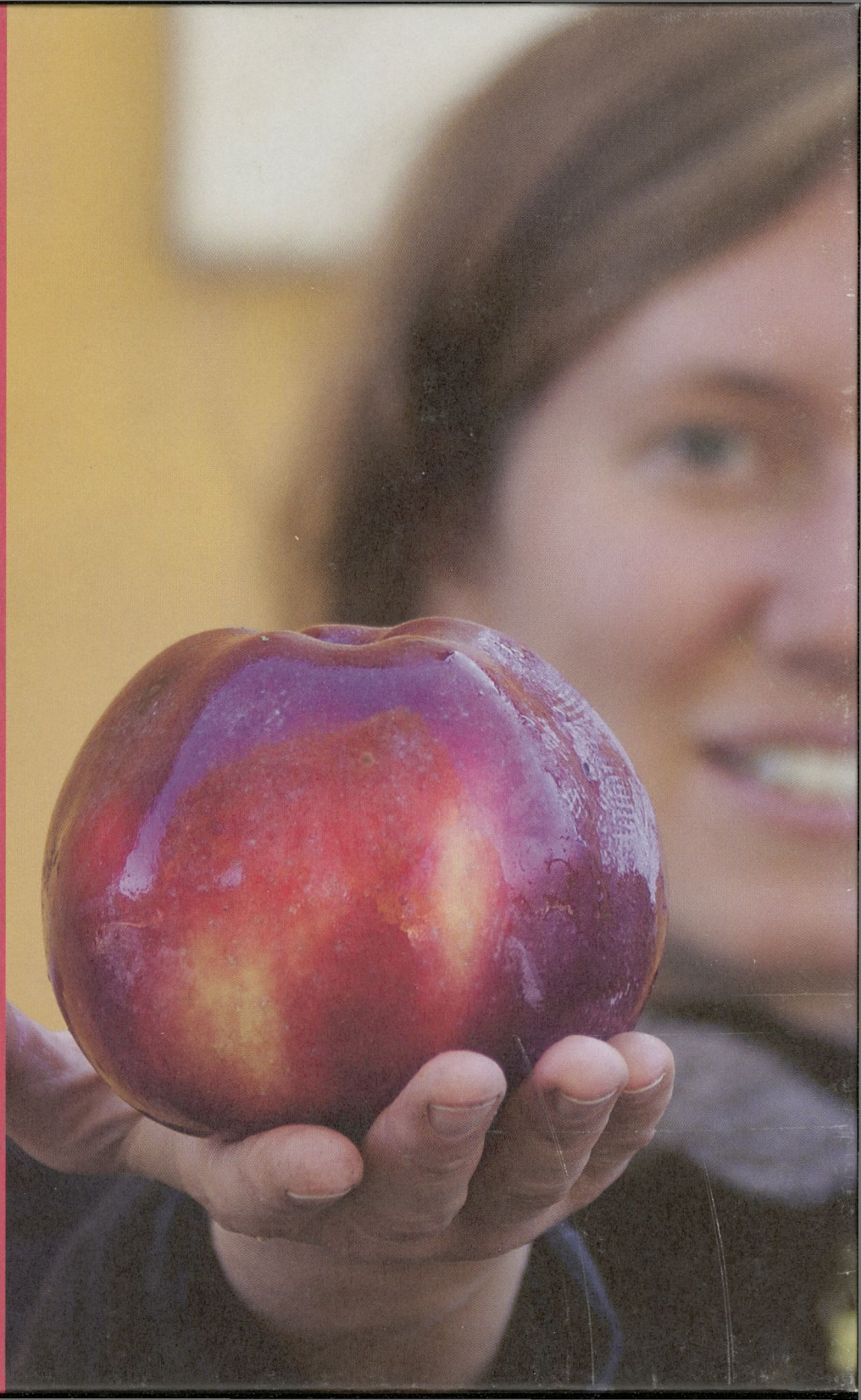
VÅR VARDAG - DITT MUSEUM FATABUREN

2017

VÅR VARDAG - DITT MUSEUM

FATABUREN

2017

VÅR VARDAG - DITT MUSEUM

Red. Anders Carlsson

Nordiska museets och Skansens årsbok

FATABUREN – Nordiska museets och Skansens årsbok – är en skatt av kulturhistoriska artiklar som har publicerats under mer än ett sekel.

Årsboken började som ett häfte med rubriken »Meddelanden«, redigerat 1881 av museets grundare Artur Hazelius för den stödjande krets som kallades Samfundet för Nordiska museets främjande. 1884 publicerades den första kulturhistoriska artikeln och när publikationen 1906 bytte namn till »Fataburen. Kulturhistorisk tidskrift« kom de vetenskapliga uppsatserna att dominera innehållet. Från och med 1931 fick årsboken en mer populär inriktning och i stora drag den form som den har i dag. Fataburen har sedan dess förenat lärdom och sakkunskap med syftet att nå en stor publik.

Fataburen är också en viktig länk mellan Nordiska museet och Skansen, två museer med en gemensam historia och en gemensam vänförening. Varje årsbok har ett tematiskt innehåll som speglar insatser och engagemang i de båda museerna, men verksamhetsberättelserna trycks numera separat och kan rekvireras från respektive museum.

Ekonomiskt stöd från Samfundet Nordiska museets och Skansens Vänner gör utgivningen av Fataburen möjlig.

NORDISKA MUSEET

SKANSEN

Fataburen 2017

Nordiska museets förlag

Box 27820

115 93 Stockholm

www.nordiskamuseet.se/förlag

www.nordiskamuseet.se/fataburen

www.fataburen.se

© Nordiska museet och respektive författare 2017

Redaktör Anders Carlsson

Medredaktör Ewa Kron

Bildredaktör Marie Tornehave

Bildbehandling Karolina Kristensson och Peter Segemark

Omslag och grafisk form Lena Eklund, Kolofon

Översättning Alan Crozier

Omslagets framsida Klara Holmqvist, sektionschef för trädgården vid Nordiska museets avdelning Julita gård, skriver i denna bok om humle, pelargoner, pioner och frukt. Foto: Peter Segemark, © Nordiska museet.

Pärmarnas insidor De nya tapeterna i Tottieska huset på Skansen är tillverkade av företaget Handtryckta Tapeter Långholmen AB. Mönstren är kopior av original av Johan Norman (1744–1808) som finns representerad i Nordiska museets samlingar. Foto: Handtryckta Tapeter Långholmen AB.

Tryck och repro Italgraf Media AB, Stockholm 2017

ISSN 0348 971 X

ISBN 978 91 7108 598 6

Brev från barn

Kära Fröken aronsson Tack för brevet.
det har varit roligt att få vara på
Våla skola med dej. jag tyckte att
det roligaste va att få skriva med
kål och sudda med hartass. det var
roligt att få nya namn. det var roligt
att få ha gymnastik med dej.
Vasten va ganska kort.
Med vänliga Hälsningar Elin.
(Tindra)

» **D**et kändes roligt och häftigt att vara på Väla skola. Det både luktade och såg gammalt ut. Att det såg gammalt ut gjorde att man verkligen kände hur det var i skolan förr i tiden.»

En av höjdpunkterna med att arbeta som museipedagog på Skansen är att få respons från skolklasser som har varit på besök. Ibland kommer den belöningen i form av ett tjockt kuvert i postfacket, fyllt av små brev och teckningar, från elever som berättar om sin upplevelse. Många av dessa brev är från klasser som har deltagit i *En skoldag 1906*, ett dramatiserat skolprogram där elever i årskurs 3 med rollspelets hjälp får vara skolbarn i Väla skola.

Breven bekräftar att vi har uppnått målet med skolprogrammet. Eleverna har upplevt »på riktigt« – som i citatet ovan – hur det kunde vara att gå i skolan för hundra år sedan och de har också, genom tidsresans pedagogik, förstått något om barns livssituation i en annan tid. Om själva skolsituationen och minnesramsan under lektionen i naturkunnsighet får vi läsa: »Det jag lärde mig var ramsan om sädesslagen och jag tror att jag kommer få användning av den.« Om lektionen i rättstavning: »När vi pratade om sk, sj-ljudet så lärde jag mig alla hårda och mjuka vokaler.« Några reflekterar mer direkt kring hur barnen hade det förr jämfört med i dag: »Det var så kolt att få veta vad man fick göra föritiden fast

man är nog glad för att man lever nu i tiden.« Andra lever sig in genom att prova ett lite gammaldags språk: »Våra hjärtan blev varma när vi läste ditt brev.«

En viktig del av skolprogrammet är att uppleva med många sinnen. Några elever skriver om hur det luktade trä och gammalt och om den ovana upplevelsen att sudda med en riktig hartass: »Det var roligt att få skriva på de där små griffeltavlorna, det kändes lite läskigt med hartassar för jag gillar väldigt mycket djur.« En annan stark erfarenhet är den att få låna namnet av ett barn som gick i skolan 1906, något som ofta beskrivs som det roligaste och bästa med hela besöket. De flesta undertecknar sina brev med både det egna och det lånade namnet.

Många elever tycker att två timmar är alltför kort tid och hade gärna stannat kvar hela dagen. I flera brev vänds detta till en önskan om att komma tillbaka. »Nestagong vi helsar på kan vi få skriva med blek?«, ber en elev förhoppningsfullt. En annan tycker att jag borde komma och hälsa på dem. Nya besök eller ej – det är tydligt att Väla skola är något som eleverna kommer att minnas. »Tack för att vi fick resa i tiden med dej«, avslutar ett barn sitt brev, och jag tänker att jag nog har världens bästa arbete.

MONICA TORNBERG är museipedagog på Skansen.